

Wildlijst handhaven !

Het kind niet met het badwater weggoien

Geachte minister Van der Wal

Naar aanleiding van uw voorstel om de jacht op het konijn (landelijk) en op de haas (in drie provincies) te sluiten, willen wij onder uw aandacht brengen dat het ter discussie stellen van de wildlijst / sluiting jacht op wildsoorten ook vergaande gevolgen heeft voor de weidevogelbescherming in Friesland. Zeker wanneer een dergelijk besluit is gestoeld op ondeugdelijke gronden.

In onderstaande reactie wordt e.e.a. nader uiteengezet.

Jacht op wildsoorten

Er mag volgens de Wet natuurbescherming op vijf wildsoorten (haas, konijn, wilde eend, houtduif, fazant) worden gejaagd. Dit is aan strenge voorwaarden verbonden. Een jager moet professioneel zijn opgeleid, en verschillende door de staat erkende theorie- en praktijkexamens succesvol hebben afgelegd. In de praktijk monitort de jager in zijn eigen jachtveld (minimaal 40 hectare) hoe de wildpopulaties zich ontwikkelen. Alleen bij een gezonde wildstand kan een deel duurzaam worden benut. M.a.w. een jager gaat zodanig te werk dat er voldoende dieren overblijven zodat er het volgende jachtseizoen weer kan worden gejaagd. Verstandig gebruik (wise use) van wat de natuur oplevert, noemen we dat.

Jagers zijn georganiseerd in Wildbeheereenheden (WBE's), waarbinnen afspraken worden gemaakt over bejaging van wildsoorten, veldtoezicht, wildtellingen, biotoopverbetering en de uitvoering van provinciale ontheffingen voor beheer en schadebestrijding, zoals bijvoorbeeld predatiebeheer vos ter bescherming weidevogels en het be- en verjagen van ganzen.

Motie Tweede Kamer

In de Tweede Kamer (in vorige samenstelling) is vorig jaar bij een debat over een volstrekt ander onderwerp een motie ingediend en met een krappe meerderheid aangenomen, die de regering verzoekt om **haas** en **konijn** van de wildlijst te schrappen. Dit omdat deze soorten als 'gevoelig' zijn aangemerkt op de Rode Lijst van Zoogdieren. N.a.v. deze motie hebt U opdracht gegeven aan de Wageningen Universiteit (WUR) om nader inzicht te bieden in de status van deze beide diersoorten. Daarnaast heeft U opdracht gegeven aan SOVON Vogelonderzoek Nederland om de eend, houtduif en fazant nader te beschouwen.

Kritiek op de gebruikte systematiek

Om tot een oordeel te komen over de staat van instandhouding van de haas en het konijn is door de WUR een systematiek en toetsingscriterium gebruikt van de Habitatrichtlijn, terwijl haas en konijn geen (bedreigde) habitatrichtlijnsoorten zijn. De Wet Natuurbescherming kent deze systematiek en toetsingscriterium niet en schrijft deze ook niet voor om tot een oordeel over de staat van instandhouding te komen. Sterker nog: de gekozen beoordelingssystematiek wijkt af van de in de wet opgenomen definitie en criteria van een staat van instandhouding en relevante jurisprudentie. Het door de WUR gebruikte toetsingscriterium is derhalve onjuist!

Andere conclusie

Vraagtekens kunnen worden gezet bij het feit dat de trend in de populatie ontwikkeling haas in het WUR onderzoeksrapport is gebaseerd op de uitkomsten van zichtwaarnemingen van vogeltellers, die niet gericht zijn op hazen maar primair op vogels. Een toevallig waargenomen haas is bijvangst, vaak ook nog in niet bejaagbare gebieden en overdag, terwijl hazen vooral in de schemer en donker actief zijn. Op grond van enkel deze 'toevallige' waarnemingen vergaande conclusies te trekken over een populatie afname van 61% sinds 1951, kan men dan ook grote vraagtekens zetten. Zeer grote vraagtekens zelf. Zeer opmerkelijk ook, omdat in de jaren '50 nog helemaal niet systematisch werd geteld en ook nog geen sprake was van een Habitatrichtlijn.

Bij de duiding in het WUR rapport van de populatie ontwikkeling haas als '*zeer ongunstig*' kunnen op grond van bovenstaande grote vraagtekens worden geplaatst. De haas wordt in de 'Rode Lijst' weliswaar als '*gevoelig*' aangemerkt maar wordt nog altijd als '*algemeen voorkomende soort*' aangemerkt, waarvan het verspreidingsgebied en leefgebied als *gunstig* zijn te typeren, en waarvan de trend in de aantalsontwikkeling de afgelopen decennia *negatief* is, maar niet dusdanig dat op grond daarvan een jachtverbod noodzaak is. Zowel ecologisch als juridisch is daar geen aanleiding voor.

Dat konijnen het op verschillende plekken moeilijk hebben als gevolg van ziektes als myxomatose en VHD is bekend. Daar waar konijnenpopulaties onder druk staan wordt in de praktijk al langer niet op konijnen gejaagd. Overigens is het konijnenpopulaties eigen om ook zeer snel te herstellen, en daardoor schade aan te richten. In die zin is er geen noodzaak tot sluiting van de jacht en bij schade zou men dan moeten terugvallen op juridisch aanvechtbare ontheffingen.

Systematiek geeft vertekend beeld, ook bij vogels

Ook de door SOVON gehanteerde beoordelingsmethode is ten onrechte gebaseerd op de Habitatrichtlijn systematiek voor in dat kader beschermde diersoorten. De **houtduif**, **wilde eend** en **fazant** behoren daar niet toe, want het zijn algemeen voorkomende soorten. Ook hier levert deze bureaustudie een vertekend beeld op. Deze beoordelingsmethode houdt in dat het eindoordeel automatisch de minst gunstige uitkomst volgt van de parameters: verspreiding, populatie, leefgebied en toekomstperspectief. Dit zet de lezer al gauw op een verkeerd been

Zo is **bijvoorbeeld** het eindoordeel over de houtduif als broedvogel '*matig ongunstig*' (iets afnemende populatietrend), terwijl alle andere paramaters (verspreiding, leefgebied en toekomstperspectief) op *gunstig* staan, en we spreken over 250.000 – 500.000 broedparen (bron: Vogelatlas SOVON) in ons land. Vanwege het mogelijk verminderd voedselaanbod en mildere winters blijven meer houtduiven in noordelijke streken overwinteren, hetgeen resulteert in een afname van het aantal overwinteraars in ons land. Vervolgens krijgt de houtduif als overwinteraar de kwalificatie '*zeer ongunstig*'. Terwijl er in ons land nog altijd 1.000.000 – 2.000.000 (bron: Vogelatlas SOVON) duiven overwinteren. Kortom, de houtduif is in ons land nog altijd een algemeen voorkomende vogelsoort, wordt geenszins bedreigd, maar krijgt op grond van de door SOVON gekozen systematiek het predicaat '*matig / zeer ongunstig*'.

Een soortgelijk vertekend beeld geeft de bespreking in het SOVON-rapport voor de wilde eend. Deze eenden blijven vanwege zachte winters meer in noordelijke streken overwinteren dan voorheen, maar dan spreken we nog altijd over 600.000 – 800.000 eenden. Hierin zouden aldus SOVON geen grote veranderingen te verwachten zijn waardoor SOVON het toekomstperspectief als '*zeer ongunstig*' kwalificeert. Het lijkt ineens dat de wilde eend al bijna tot de bedreigde soorten behoort. Terwijl daar in het geheel geen sprake van is. Volgens de recente 'Vogelatlas van Nederland' (SOVON 2019) behoort de wilde eend tot de talrijkste vogels in Nederland en is met 200.000 – 300.000 broedparen nog altijd een algemeen voorkomende soort.

Kind niet met badwater weggoien

De anti jacht lobby is principieel tegen iedere vorm van jacht c.q. het doden van dieren. Zij pleit bij Tweede Kamer fracties voor het afschaffen van de wildlijst, en daarmee de jacht. Een helaas telkens weer terugkerend en vooral onverstandig voorstel. Want het raakt direct het gehele georganiseerde faunabeheer en – beleid. Zo ook de in de wet genoemde Wildbeheereenheden. Deze kunnen worden gezien als de kurk waarop de georganiseerde jacht op drijft. Dit fijnmazige Nederland dekkende netwerk van professioneel opgeleide jagers is ook het aanspreekpunt van de provincies voor het verlenen van ontheffingen voor beheer en schadebestrijding. En dit is niet onbelangrijk. In Friesland bestaat een grote mate van samenwerking tussen weidevogelbeschermers en jagers waar het gaat om nestbescherming en predatiebeheer.

Wanneer het jagen in ons land op ondeugdelijke gronden wordt verboden, zullen jagers niet langer gemotiveerd zijn het door de KNJV geïnitieerde netwerk van WBE's in stand te houden en uitvoering te geven aan het tijdrovende predatiebeheer ter bescherming van weidevogels. Voor Friesland, waar jaarlijks nu 800 vossen worden geschoten, betekent dit de doodsteek voor de weidevogelbescherming. En is het Aanvalsplan grutto in Friesland gedoemd te mislukken. Dit alles baart grote zorg !

Menno Faber (secretaris Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging , Afdeling Friesland)